

Handleiding natuurbeheerplan type 2, 3 of 4

DEEL 4 Beheermaatregelen

versie 14/12/2023

Deze handleiding geldt enkel voor natuurbeheerplannen type twee, drie of vier. Voor een natuurbeheerplan type één vul je per beheereenheid een standaardfiche in, waarop je alle informatie voor deel 2 (inventarisatie), deel 3 (beheerdoelstellingen) en deel 4 (maatregelen) noteert. [Download de standaardfiches voor natuurbeheerplan type één \(zip - 4.29 MB\) \(natuurenbos.be\).](#)

Het opstellen en indienen van delen 2 tot 5 van natuurbeheerplannen gebeurt via het [e-loket Natuurbeheerplan type twee, drie en/of vier](#).

Bij het opstellen van een natuurbeheerplan via het e-loket natuurbeheerplan kan je pas starten als je eerst een geodatabank oplaadt. Natuur en Bos stelt hiervoor een sjabloon ter beschikking voor een geodatabase in ArcGIS of een geopackage in QGIS, waarmee je op een eenvoudige manier GIS-lagen kan aanmaken met de deelnemende percelen, de inventarisatiegegevens, het globaal kader, de ecologische, sociale en economische visie, de beheerindeling en beheerobjecten met natuurstreefbeelden en beheermaatregelen, ... inclusief de nodige informatie voor de berekening van beheersubsidies.

- [Download het sjabloon voor de geodatabase in ArcGIS \(zip - 104 kB\)](#)
- [Download het sjabloon voor de geopackage in QGIS \(zip - 219 kB\)](#)
- [Download de handleiding bij de geodatabase \(ArcGIS\) en de geopackage \(QGIS\) \(pdf - 550 kB\)](#)

Inhoud

Inleiding.....	1
Terugkerende maatregelen – beheerpakketten	1
Terugkerende maatregelen beheereenheden.....	1
Terugkerende maatregelen beheerobjecten.....	4
Eénmalige maatregelen	4
Ontheffing van verbodsbepalingen van de natuurregelgeving en/of vrijstelling van omgevingsvergunningsplicht	5
Beheertabel.....	5
Flexibele uitvoering van het natuurbeheerplan (adaptief beheer).....	5
Bijlage 1 standaardlijst van beheermaatregelen met specificaties en randvoorwaarden.....	7
Bijlage 2 Overzicht verbodsbepalingen en mogelijkheden voor vrijstelling omgevingsvergunningsplicht	10
Bijlage 3 voorbeeld beheertabel	13

Inleiding

Om de beheerdoelstellingen, die je in het deel 3 van het natuurbeheerplan hebt vastgelegd, te realiseren, ga je in het deel 4 de beheermaatregelen bepalen.

Hierbij onderscheiden we eenmalige maatregelen en terugkerende maatregelen.

Eénmalige maatregelen zijn maatregelen die tijdens de loop van het beheerplan (24 jaar) één keer worden uitgevoerd. Ze hebben als doel een verandering in het abiotisch milieu of in de levensgemeenschap mogelijk te maken of op gang te brengen. Voorbeelden zijn hydrologische herstelmaatregelen, plaggen, kaalkap en gefaseerde eindkap, verwijderen van exoten, verwijderen van constructies,... Eénmalige maatregelen zijn meestal noodzakelijk als de actuele situatie sterk afwijkt van de gewenste situatie.

Terugkerende maatregelen zijn maatregelen die tijdens de looptijd van het beheerplan verschillende keren uitgevoerd worden, bv. maaien, kappen van opslag, dunnen, ... Dit wordt ook vaak 'regulier beheer' genoemd.

Inspiratie over welke beheermaatregelen aangewezen zijn om een bepaald doel te bereiken vind je onder meer in:

- [Handboek voor beheerders, Europese natuurdoelstellingen op het terrein, deel I habitats, Jan Van Uytvanck & Geert De Blust \(reds.\)](#)
- [Handboek voor beheerders, Europese natuurdoelstellingen op het terrein, deel II Soorten, Jan Van Uytvanck & Valerie Goethals \(reds.\)](#)

Terugkerende maatregelen – beheerpakketten

Het is niet nodig om in het beheerplan de terugkerende maatregelen tot in detail vast te leggen per beheereenheid. Het e-loket Natuurbeheerplan genereert op basis van de geodatabank de beschikbare beheerpakketten per geclusterd natuurdoel.

Een **beheerpakket** is een set van maatregelen, waaruit je vrij kan putten om de beheereenheid of het beheerobject te beheren. Hierbij worden een aantal randvoorwaarden weergegeven om te voldoen aan de [criteria voor geïntegreerd natuurbeheer](#).

Terugkerende maatregelen beheereenheden

In de **geodatabank**, laag beheereenheid, duid je bij elke beheereenheid aan welk type beheerpakket er nodig is om het tot doel gestelde natuurstreefbeeld te bereiken: **behoud**, **herstel** of een **specifiek beheerpakket**. Als in de beheereenheid het tot doel gestelde vegetatie-natuurstreefbeeld al voorkomt (al dan niet in een goede staat van instandhouding) duid je 'behoud' aan. Als het streefbeeld nog niet voorkomt, duid je 'herstel' aan. In uitzonderlijke gevallen kan je 'specifiek' invullen. Hierbij wordt dan in het e-loket geen beheerpakket aangeboden, maar moet je in het beheerplan het beheer zelf volledig uitwerken.

Eenmaal deze geodatabank is opgeladen in het **e-loket natuurbeheerplan**, zie je bij het deel 'Terugkerende maatregelen-beheereenheden' de beschikbare beheerpakketten.

4. Beheermaatregelen

Terugkerende beheermaatregelen voor beheereenheden

Voor elke beheereenheid wordt een beheerpakket samengesteld om de beheerdoelstellingen te realiseren. De beheermaatregelen uit dit beheerpakket kunnen tijdens de looptijd van het natuurbeheerplan ingezet worden, voor zover rekening gehouden wordt met de randvoorwaarden. Wanneer een beheerpakket geselecteerd wordt, worden de beheereenheden gevisualiseerd, waarop dit beheerpakket van toepassing is. Bovendien verschijnt de samenstelling van dit beheerpakket met beheermaatregelen en randvoorwaarden.

Toon een beheerpakket

- ☐ BP_12.2 Onbeheerde climaxvegetaties
 ☐ BP_5.2 Vochtige struwelen_behoud
 ☐ BP_9.2 Vochtige habitatbossen_herstel

Als je hier dan een beheerpakket aanklikt zie je op de kaart waar het beheerpakket actief is. Onderaan de kaart vind je een lijst met de mogelijk uit te voeren terugkerende beheermaatregelen. Voor elke beheermaatregel zijn er wel randvoorwaarden voorzien die moeten gerespecteerd worden bij de uitvoering ervan. Je ziet meteen of er randvoorwaarden zijn (qua tijd, frequentie, plaats, grootte, intensiteit of andere). Bij klikken rechts in de tabel zie je de details. De randvoorwaarden zorgen ervoor dat er voldaan wordt aan de criteria voor geïntegreerd natuurbeheer.

Toon een beheerpakket

- ☐ BP_12.2 Onbeheerde climaxvegetaties
 ☒ BP_5.2 Vochtige struwelen_behoud
 ☐ BP_9.2 Vochtige habitatbossen_herstel

Beheermaatregelen en randvoorwaarden

Beheerpakket "BP_5.2 Vochtige struwelen_behoud"

	Tijd	Frequentie	Plaats	Grootte	Intensiteit	Andere	
Hakhoutkap	•	•		•		•	⊕
Verwijderen spontane houtige opslag	•				•	•	⊕
Bestrijding plantensoorten			•			•	⊕
Beheer waterpeil en afvoerdynamiek			•				⊕

Hier zie je een overzicht van de mogelijke beheerpakketten. Voor de inhoud van deze beheerpakketten : Zie [Handleiding natuurbeheerplan Overzicht beheerpakketten](#)

BP_1.1 Buitendijkse slikken, schorren & estuaria_behoud	BP_1.1 Buitendijkse slikken, schorren & estuaria_herstel
BP_12.1 Mozaïeklandschap	
BP_12.2 Onbeheerde climaxvegetaties	
BP_2.1 Embryonale & wandelende duinen_behoud	BP_2.1 Embryonale & wandelende duinen_herstel
BP_2.2 Vastgelegde duinen met mossen, grassen of struweel_behoud	BP_2.2 Vastgelegde duinen met mossen, grassen of struweel_herstel
BP_2.3 Beboste duinen_behoud	BP_2.3 Beboste duinen_herstel
BP_3.1 Voedselarme vennen en plassen_behoud	BP_3.1 Voedselarme vennen en plassen_herstel
BP_3.2 Voedselarme, zuur bruینگekleurde vennen_behoud	BP_3.2 Voedselarme, zuur bruینگekleurde vennen_herstel
BP_3.3 Vegetatierijke plassen_behoud	BP_3.3 Vegetatierijke plassen_herstel
BP_3.4 Andere plassen_behoud	BP_3.4 Andere plassen_herstel
BP_3.5 Stromende wateren_behoud	BP_3.5 Stromende wateren_herstel
BP_3.6 Oevervegetaties_behoud	BP_3.6 Oevervegetaties_herstel
BP_3.7 Moerassen_behoud	BP_3.7 Moerassen_herstel
BP_4.1 Landduinen_behoud	BP_4.1 Landduinen_herstel
BP_4.2 Vochtige heide & hoogveen_behoud	BP_4.2 Vochtige heide & hoogveen_herstel
BP_4.3 Droge heide_behoud	BP_4.3 Droge heide_herstel
BP_4.4 Gedegradeerde heide_behoud	BP_4.4 Gedegradeerde heide_herstel
BP_5.1 Droge struwelen_behoud	BP_5.1 Droge struwelen_herstel
BP_5.2 Vochtige struwelen_behoud	BP_5.2 Vochtige struwelen_herstel
BP_5.3 Droge ruigten_behoud	BP_5.3 Droge ruigten_herstel
BP_5.4 Vochtige ruigten_behoud	BP_5.4 Vochtige ruigten_herstel
BP_5.5 Akkers_behoud	BP_5.5 Akkers_herstel
BP_6.1 Binnendijkse slikken en schorren (grasland)_behoud	BP_6.1 Binnendijkse slikken en schorren (grasland)_herstel
BP_6.2 Droge schraalgraslanden_behoud	BP_6.2 Droge schraalgraslanden_herstel
BP_6.3 Vochtige schraalgraslanden_behoud	BP_6.3 Vochtige schraalgraslanden_herstel
BP_6.4 Droge graslanden op matig voedselrijke bodem_behoud	BP_6.4 Droge graslanden op matig voedselrijke bodem_herstel
BP_6.5 Vochtige graslanden op matig voedselrijke bodem_behoud	BP_6.5 Vochtige graslanden op matig voedselrijke bodem_herstel
BP_6.6 Andere soortenrijke graslanden_behoud	BP_6.6 Andere soortenrijke graslanden_herstel
BP_8.1 Mergelgrotten_behoud	BP_8.1 Mergelgrotten_herstel
BP_9.1 Droge habitatbossen_behoud	BP_9.1 Droge habitatbossen_herstel
BP_9.2 Vochtige habitatbossen_behoud	BP_9.2 Vochtige habitatbossen_herstel
BP_9.3 Structuurrijk inheemse naaldbossen_behoud	BP_9.3 Structuurrijk inheemse naaldbossen_herstel
BP_9.4 Inheemse bossen	
BP_9.5 Uitheemse & gemengd inheems-uitheemse bossen	
BP_9.6 Andere bossen & parken	
BP_9.7 Boszoom & -mantel_behoud	BP_9.7 Boszoom & -mantel_herstel
BP_0.0 Geen natuurdoel vegetatie	

Bij het beheerpakket 0.0 geen natuurdoelvegetatie en bij 9.6 Andere bossen & Parken worden er geen beheermaatregelen voorgesteld. Samenstelling van een beheerpakket is hier niet mogelijk omdat het kan gaan over een te divers assortiment van vegetaties. De beheerder stelt zelf de beheermaatregelen voor in het beheerplan. Hiervoor kan je in de geodatabank het veld 'Specifiek Beheerpakket Toelichting' gebruiken en je kan een meer gedetailleerde omschrijving toevoegen als bijlage in het e-loket Natuurbeheerplan, onder het hoofdstuk 4 beheermaatregelen.

Terugkerende maatregelen beheerobjecten

Los van de beheereenheden kan je ook allerlei elementen zoals KLE (kleine landschapselementen) intekenen in de geodatabank (lagen beheerobject_vlak, -lijn en -punt) om er terugkerende maatregelen aan te koppelen.

Op dezelfde manier als bij de beheereenheden zie je in het e-loket Natuurbeheerplan bij het deel 'terugkerende maatregelen beheerobjecten' de beschikbare beheerpakketten.

Dit is een overzicht van de mogelijke beheerpakketten voor beheerobjecten. Voor de inhoud van deze beheerpakketten : Zie [Handleiding natuurbeheerplan Overzicht beheerpakketten](#)

BP_(invasieve) Exoot	
BP_Beek / Rivier	
BP_Berm	
BP_Boszoom & -mantel	
BP_Dreef / Bomenrij	
BP_Gefaseerde maaizone	BP_Gefaseerde maaizone leefgebied soorten
BP_Greppel (laantjes, zouwen)	BP_Greppel (laantjes, zouwen) leefgebied soorten
BP_Haag	BP_Haag leefgebied soorten
BP_Hakhoutzone	BP_Hakhoutzone leefgebied soorten
BP_Hoogstamboomgaard	
BP_Houtkant / Houtwal	BP_Houtkant / Houtwal leefgebied soorten
	BP_Kale bodem - microschaal leefgebied soorten
BP_Knotboom	BP_Knotboom leefgebied soorten
BP_Permanente open plek	
BP_Plagplek	
BP_Poel	BP_Poel leefgebied soorten
BP_Sloot / Gracht	
BP_Vijver	BP_Traditionele vijver leefgebied soorten
	BP_Traditionele vijver met maaaien leefgebied soorten

Eénmalige maatregelen

Als je éénmalige maatregelen wil plannen, dan moet je deze eerst intekenen als beheerobject (vlak, lijn of punt) in de geodatabank. Eenmalige maatregelen kan je aan elk type beheerobject koppelen via het veld 'Eénmalige maatregelen'. In het veld 'Eénmalige Maatregelen Toelichting' omschrijf je concreet wat de maatregel inhoudt. De mogelijke éénmalige maatregelen vind je in de [bijlage 1](#).

In het e-loket Natuurbeheerplan krijg je bij 'eenmalige maatregelen' een lijst van de eenmalige maatregelen die als beheerobject in de geodatabank zijn opgenomen. Als je een beheermaatregel selecteert worden de betrokken beheerobjecten op de kaart gevisualiseerd. Onder de kaart zie je dan ook de algemene randvoorwaarden en een lijst van de beheerobjecten waar de maatregel van toepassing is, met daarbij de toelichting zoals je die in de geodatabank hebt opgenomen. Een overzicht van de weergegeven randvoorwaarden bij de eenmalige maatregelen vind je in de [Handleiding natuurbeheerplan Overzicht beheerpakketten](#)

Alle hier weergegeven informatie rond deze eenmalige maatregel en op welke manier de maatregel uitgevoerd mag worden, wordt bepaald aan de hand van de geodatabank.

Sommige eenmalige maatregelen kunnen pas goedgekeurd worden als er nog bijkomende gedetailleerde informatie toegevoegd wordt als bijlage. Bijvoorbeeld voor het graven van een poel wordt er standaard een dwarsprofiel gevraagd.

Voldoende gedetailleerde informatie is zeker nodig als het gaat om ingrepen waarvoor via het natuurbeheerplan ook een ontheffing van verbodsbepalingen van de natuurregelgeving of vrijstelling van de omgevingsvergunningplicht bekomen wordt (zie verder).

Voor grote éénmalige maatregelen zoals ontbossing, grote infrastructuurwerken e.d. volstaat de goedkeuring van het natuurbeheerplan niet om de werken te mogen uitvoeren, maar is er een aparte omgevingsvergunning nodig.

Ontheffing van verbodsbepalingen van de natuurregelgeving en/of vrijstelling van omgevingsvergunningsplicht

Voor de rechtszekerheid van de beheerder is het belangrijk dat het heel duidelijk is voor welke verbodsbepalingen in de natuurregelgeving er ontheffing verleend wordt en voor welke werken er vrijstelling van omgevingsvergunningsplicht bekomen wordt.

Daarom is er in het e-loket Natuurbeheerplan een hoofdstuk 6 vergunningen opgenomen. Hierin worden alle mogelijke ontheffingen van de verbodsbepalingen in de natuurregelgeving en vrijstellingen van omgevingsvergunningsplicht weergegeven. Je kan aanvinken wat van toepassing is en in het tekstveld of als bijlage de nodige motivering invullen.

Bij de goedkeuring van het natuurbeheerplan (in het goedkeuringsbesluit) wordt op basis van deze motivering vastgelegd welke ontheffingen en vrijstellingen er verleend worden.

Als [bijlage 2](#) vind je een overzicht van de verbodsbepalingen waarvoor je ontheffing kan bekomen via het natuurbeheerplan en van de gevallen waarin vrijstelling van omgevingsvergunningsplicht mogelijk is.

Beheertabel

Voor de goedkeuring van het beheerplan is het niet nodig dat er meer in detail beheermaatregelen vastgelegd worden. De beheerder kan uiteraard voor zichzelf of voor het opmaken van jaarplannen wel een gedetailleerde beheertabel opmaken, waarin bepaald wordt welke maatregelen uit de verschillende beheerpakketten wanneer zullen uitgevoerd worden.

Je kan hiervoor gebruik maken van het **Excel-sjabloon 'natuurbeheerplan - beheertabel'**.

[Download het sjabloon voor 'natuurbeheerplan-beheertabel' \(xls - 26 KB\) \(natuurenbos.be\)](#)

Zie een uitgewerkt voorbeeld als [bijlage 3](#).

Deze tabel maakt het voor de beheerder makkelijker om snel een overzicht te krijgen van waar welke werken elk jaar nodig zijn. Je voorziet één rij per beheermaatregel. Als er dus meerdere maatregelen in dezelfde beheereenheid of het zelfde beheerobject gepland worden vul je die in evenveel rijen in. Je kan de tabel weergeven op verschillende manieren bijv. door te sorteren op beheereenheid/beheerobject, op maatregelen, op éénmalige of terugkerende maatregelen.

Flexibele uitvoering van het natuurbeheerplan (adaptief beheer)

De goedkeuring van het natuurbeheerplan houdt voor de beheerder van het terrein een verbintenis in tot de uitvoering van de in het natuurbeheerplan opgenomen beheermaatregelen, voor zover de beschikbare subsidie effectief toegekend wordt.

Het is echter niet de bedoeling om van het natuurbeheerplan een rigide planningsinstrument te maken, waar niet van kan afgeweken worden. Door regelmatige opvolging en de 6-jaarlijkse evaluatie kunnen beheerdoelstellingen en beheermaatregelen bijgestuurd worden als dat nodig is. Afwijken van de beheermaatregelen in een goedgekeurd natuurbeheerplan is mogelijk zonder officiële wijziging van het natuurbeheerplan als voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- De realisatie van het in het natuurbeheerplan opgenomen globaal kader en de beheerdoelstellingen komt niet in het gedrang.
- De voorwaarden inzake natuurbeheer die zijn opgenomen in het natuurbeheerplan worden gevolgd.
- De afwijking van de beheermaatregelen heeft geen gevolgen buiten het terrein.

Om dit concreet te maken vind je in elke beheerpakket de verschillende mogelijke maatregelen en de randvoorwaarden die je moet respecteren. Dat betekent dat je de geplande beheermaatregelen vrij kan aanpassen zonder officiële wijziging van het natuurbeheerplan, zolang de maatregelen binnen deze randvoorwaarden blijven en deze uitgevoerd worden in functie van de goedgekeurde beheerdoelstellingen.

Het is belangrijk dat je de effectief uitgevoerde beheermaatregelen nauwkeurig registreert. Afwijkingen van de geplande beheermaatregelen zullen bij elke 6-jaarlijkse evaluatie beoordeeld worden.

Bijlage 1 standaardlijst van beheermaatregelen met specificaties en randvoorwaarden

code	Beheermaatregel	Eenmalig of Terugkerend
Maaibeheer		
BM10	Intensief maaien (3 x jaarlijks)(hooilandbeheer)	T
BM11	2 x jaarlijks maaien (hooilandbeheer)	T
BM12	2 x jaarlijks vroeg maaien (hooilandbeheer)	T
BM13	2 x jaarlijks laat maaien (hooilandbeheer)	T
BM14	1 x jaarlijks maaien (hooilandbeheer)	T
BM20	Jaarlijks maaien en nabegrazen (hooiweidebeheer)	T
BM30	Alternerend maaien en begrazen (wisselweidebeheer)	T
BM40	Meerjaarlijks maaien (ruigtebeheer en maaien in heide)	T
BM50	Gefaseerd maaibeheer (niet ganse perceel ineens)	T
BM60	Frequent maaien (Gazonbeheer)	T
BM70	Occasioneel maaien	T
Plag- en graafbeheer		
BK11	Afgraven – uitgraven	E
BK12	Herprofileren (neutrale grondbalans)	E
BK13	Ophogen	E
BK20	Plaggen	E of T
BK30	Chopperen	E of T
BK40	Slib- en kruidruimen	E of T
BK41	Kruidruimen	E of T
BK42	Slibruimen	E of T
Graasbeheer (begrazing)		
BG10	Jaarrondbegrazing	T
BG20	Seizoensbegrazing	T
BG30	Nabegrazing	T
BG40	Rotatiebegrazing / Stootbegrazing	T
BG50	Geherderde begrazing	T
Beheer hydrologie		
BW10	Beheer waterpeil en afvoerdynamiek	T
BW11	Bevloeien	T
BW20	Beheer bufferend vermogen	T of E
BW30	Waterkwaliteitsbeheer	T of E
BW40	Tijdelijk droogzetten	T of E
Verstuivingsbeheer		
BZ	Verstuivingsbeheer	T of E
Akkerbeheer		
BA	Akkerbeheer	T
Nutriëntenbeheer		
BL01	Mestgift	T of E
BL02	Bekalken	T of E
BL03	Belemen	T of E
BL04	Uitmijnen	E
Afvalbeheer		
BO01	Ophalen afval	T
BO02	Opruimen zwerfvuil	T
Infrastructuurbeheer		

code	Beheermaatregel	Eenmalig of Terugkerend
BI11	Aanleggen van wegen, paden en bruggen	E
BI12	Onderhouden van wegen, paden en bruggen	T
BI13	Afbreken van wegen, paden en bruggen	E
BI21	Aanleggen van recreatieve infrastructuur	E
BI22	Onderhouden van recreatieve infrastructuur	T
BI23	Afbreken van recreatieve infrastructuur	E
BI31	Aanleggen van begrazingsinfrastructuur	E
BI32	Onderhouden van begrazingsinfrastructuur	T
BI33	Afbreken van begrazingsinfrastructuur	E
BI41	Aanleggen van bosverjongingsinfrastructuur (boombescherming en rasters)	E
BI42	Onderhouden van bosverjongingsinfrastructuur (boombescherming en rasters)	T
BI43	Afbreken van bosverjongingsinfrastructuur (boombescherming en rasters)	E
BI51	Aanleggen van ecologische infrastructuur	E
BI52	Onderhouden van ecologische infrastructuur	T
BI53	Afbreken van ecologische infrastructuur	E
BI61	Aanleggen van monitoringsinfrastructuur	E
BI62	Onderhouden van monitoringsinfrastructuur	T
BI63	Afbreken van monitoringsinfrastructuur	E
BI71	Aanleggen van hydrologische infrastructuur	E
BI72	Onderhouden van hydrologische infrastructuur	T
BI73	Afbreken van hydrologische infrastructuur	E
BI81	Aanleggen van dienstinfrastructuur	E
BI82	Onderhouden van dienstinfrastructuur	T
BI83	Afbreken van dienstinfrastructuur	E
BI91	Aanleggen van jachtinfrastructuur	E
BI92	Onderhouden van jachtinfrastructuur	T
BI93	Afbreken van jachtinfrastructuur	E
BI+1	Aanleggen van overige infrastructuur	E
BI+2	Onderhouden van overige infrastructuur	T
BI+3	Afbreken van overige infrastructuur	E
Park- en groenbeheer		
BP01	Beheren collectie	T
BP02	Hagen, struiken en heesters snoeien en scheren	T
BP03	Perkbeheer	T
Boomkwekerijbeheer		
BX	Boomkwekerijbeheer	T
Viskwekerijbeheer		
BF	Viskwekerijbeheer	T
Soortbeheer		
BS1	Visstandsbeheer	T
BS11	Afvissen	T
BS12	Bepoten	T
BS20	(her)introductie plantensoorten	E
BS30	(her)introductie diersoorten	E
BS40	Zaadoogst (autochtone bronnen)	T
BS50	Bestrijding plantensoorten	T of E
BS60	Bestrijding diersoorten	T of E
BS70	Onkruid, ziektes & plagen (parken en boomkwekerij)	T
Vuurbeheer		
BV01	Beheerbranden	T

code	Beheermaatregel	Eenmalig of Terugkerend
BV02	Verbranden van ...	T
BV03	Brandbestrijding	T of E
BV04	Brandpreventie	T of E
Permanent nulbeheer		
BN	Permanent nulbeheer	
Houtbeheer		
BB11	Terreinvoorbereiding	E
BB12	Aanplant	E
BB13	Inboeten	T
BB14	Vrijstellen	T
BB15	Zuivering	T
BB20	Selectie	T
BB31	Opsnoeien	T
BB32	Vormsnoei	E
BB33	Knotten	T
BB41	Dunning	T
BB42	Kaalkap	E
BB43	Groepenkapping	T
BB44	Individuele kapping	T of E
BB47	Hakhoutkapping	T
BB48	Gefaseerde eindkapping (dreven en bomenrijen)	E
BB49	Brandhoutkapping	T
BB50	Ringen	E
BB60	Omtrekken	E
BB71	Windval	E
BB72	Sanitaire kapping	E
BB73	Veiligheidskapping	T of E
BB80	Verwijderen boomopslag	T
BB90	Ontstronken	E
Kuddebeheer		
BH	Kuddebeheer	T
Erfgoedbeheer		
E	Erfgoedbeheer	
Publieksbeheer		
P1	Rondleidingen geven	
P2	Organisatie evenementen	

Bijlage 2 Overzicht verbodsbepalingen en mogelijkheden voor vrijstelling omgevingsvergunningsplicht

Bosdecreet, Artikel 20. (01/01/2015- ...)

Onverminderd de verbodsbepalingen opgenomen in wetten, decreten, reglementen en de ontheffingen opgenomen in het beheersplan is het zonder machtiging van het Agentschap, **in de openbare bossen** verboden:

1. planten of onderdelen van planten te verwijderen;
2. opgravingen of extracties van materiaal uit de bodem of uit de ondergrond te verrichten;
3. werkzaamheden uit te voeren die niet in het beheersplan zijn opgenomen en die van aard zijn wijzigingen aan te brengen in de mineralogische en paleontologische sites, de archeologische grondvesten, het landschap, het reliëf, de natuurlijke waterhuishouding, de bodemvruchtbaarheid, de zuiverheid en het regime van de waterlopen, de vegetatie en de inheemse organismen;
4. dieren en planten te introduceren;
5. vuur te maken behalve wanneer zulks nodig is als beheersmaatregel, als fytosanitaire maatregel bij wet verplicht of als onderdeel van een wetenschappelijk experiment;
6. bronnen, veen- of turflagen te wijzigen;
7. dieren en planten te verdelgen, dieren te verplaatsen of te vangen, hun jongen, eieren, nesten of schuilplaatsen te storen.
8. pesticiden te gebruiken;
9. meststoffen te gebruiken, behalve het opbrengen van stalmest in het kader van de bemesting van de plantput bij bosaanplanting.

Decreet Natuurbehoud, Artikel 35. (28/10/2017- ...)

§ 1. ...

§ 2. Binnen de **natuurreservaten**, vermeld in artikel 16ter decies, is het verboden, behoudens ontheffing in een overeenkomstig dit decreet goedgekeurd beheersplan:

- 1° individuele of groepssporten te beoefenen;
- 2° gemotoriseerde voertuigen te gebruiken of achter te laten tenzij die nodig zijn voor het beheer en de bewaking van het reservaat of voor de hulp aan personen in nood;
- 3° keten, loodsen, tenten of andere constructies te plaatsen, zelfs tijdelijk;
- 4° de rust te verstoren of reclame te maken op welke wijze ook;
- 5° in het wild levende diersoorten opzettelijk te verstoren, vooral tijdens de perioden van voortplanting, afhankelijkheid van de jongen of overwintering en trek; ze opzettelijk te vangen of te doden; hun eieren opzettelijk te rapen of te vernielen of hun nesten, voortplantingsplaatsen of rust- en schuilplaatsen te vernielen of te beschadigen;
- 6° planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen of planten of vegetatie op welke wijze ook te beschadigen of te vernietigen;
- 7° opgravingen, boringen, grondwerkzaamheden of exploitatie van materialen te verrichten, welk werk ook uit te voeren dat de aard van de grond, het uitzicht van het terrein, de bronnen en het hydrografisch net zou kunnen wijzigen, boven- of ondergrondse leidingen te leggen en reclameborden en aanplakbrieven te plaatsen;
- 8° vuur te maken en afval te storten;
- 9° pesticiden te gebruiken;
- 10° meststoffen te gebruiken, met uitzondering van de natuurlijke uitscheiding als gevolg van extensieve begrazing;
- 11° het waterpeil te wijzigen en op kunstmatige wijze water te lozen;
- 12° het terrein op geringe hoogte te overvliegen of er te landen met vliegtuigen, helikopters, luchtballons en andere luchtvaartuigen van om het even welke aard.

...

Decreet Natuurbehoud, Artikel 25. (29/06/2019- ...)

§ 1.

§ 2. ...

§ 3. In de GEN en de GENO gelden de volgende voorschriften:

1° het gebruik van meststoffen wordt geregeld overeenkomstig het Mestdecreet;

2° behoudens individuele ontheffing, verleend door het Agentschap voor Natuur en Bos of algemene ontheffing, is het verboden:

- 1) pesticiden te gebruiken op percelen waar de bemesting conform artikel 41bis en 41ter van het Mestdecreet beperkt is tot rechtstreekse uitscheiding bij begrazing, tot twee grootvee-eenheden per hectare op jaarbasis, in voorkomend geval vermeerderd met een supplementaire bemesting van maximaal 100 kg stikstof uit kunstmest per hectare per jaar. De Vlaamse Regering kan, voor bepaalde gevallen van percelen die niet onder dit verbod vallen, de modaliteiten of de middelen voor het gebruik van pesticiden nader specificeren, zonder dat ze echter tot een volledig verbod kan overgaan;
- 2) behoudens in toepassing van een goedgekeurd beheersplan conform het bosdecreet van 13 juni 1990 of met toepassing van een natuurbeheerplan conform dit decreet, de vegetatie, met inbegrip van meerjarige cultuurgewassen of van kleine landschapselementen te wijzigen;
- 3) het reliëf van de bodem te wijzigen;
- 4) werkzaamheden uit te voeren die rechtstreeks of onrechtstreeks het grondwaterpeil verlagen, alsook maatregelen die de bestaande ont- en afwatering versterken;
- 5) de structuur van de waterlopen te wijzigen.

Met behoud van de toepassing van artikel 16, artikel 26bis en artikel 36ter, § 3 tot en met § 6, kunnen samenhangende of periodiek terugkerende ontheffingsplichtige activiteiten, in één ontheffing worden toegestaan voor zover de aard, de locatie en de omvang en de frequentie van elk van die ontheffingsplichtige activiteiten duidelijk omschreven wordt.

...

Soortenbesluit

Afwijkingen van de verboden van het soortenbesluit via een ontheffing in het natuurbeheerplan zijn enkel mogelijk in het kader van monitoring van vegetaties of soorten of bij introductie van soorten

Alle andere afwijkingen van het soortenbesluit moeten via de aparte procedure aangevraagd worden. Zie meer info [Soortenbescherming | Dienstensite Natuur & Bos \(vlaanderen.be\)](#)

Artikel 10. (01/09/2009- ...)

§ 1. Ten aanzien van specimens van beschermde diersoorten zijn de volgende handelingen verboden :

1° het opzettelijk doden;

2° het opzettelijk vangen;

3° het opzettelijk en betekenisvol verstoren, in het bijzonder tijdens de perioden van de voortplanting, de afhankelijkheid van de jongen, de overwintering en tijdens de trek.

Het is verboden de eieren van beschermde diersoorten opzettelijk te vernielen, te beschadigen of te verzamelen.

§ 2. Ten aanzien van specimens van beschermde plantensoorten of andere soorten organismen zijn de volgende handelingen verboden :

1° het opzettelijk plukken of verzamelen;

2° het opzettelijk afsnijden;

3° het opzettelijk ontwortelen;

4° het opzettelijk vernielen;
5° het verplanten.

Artikel 17. (01/09/2009- ...)

Het is verboden om specimens van soorten die onder het toepassingsgebied vallen van dit besluit, opzettelijk te introduceren in het wild.

Bijlage 3 voorbeeld beheertabel

[illegible]

[illegible]

